# TÜTÖS

YIL : 2 — SAYI : 23

ŞUBAT 1969

TÜRKİYE TEKNİK ÖĞRETMENLER SENDİKASI YAYIN ORGANIDIR

*GENÇ FİKİRLİ DEMEK, GERÇEK FİKİRLİ DEMEKTİR.*

*ATATÜRK*

# Feza Çağında Teknik öğretim Okullarımıza başarısız öğrenci alınacak

## Lise belgelilerin teknik öğretime geçmesine çalışılıyor

Liseden belgeli öğrencilerin teknik öğretim okullarına alınması ile ilgili Millî Eğitim Bakanlığınca çalışmalar yapıldığı haber verilmektedir. Bununla ilgili basında çıkar bazı haberlerde Eğitim Bakanı Ertem, haberi teyit etmiş bulunmaktadır.

Sızan haberlere göre bu konuda, Talim ve Terbiye Dairesi Kız ve Erkek Teknik öğretim genel müdürlüklerinin görüşünü istemiştir. Kız ve Erkek Teknik Genel Müdürlüklerinin hazırladıkları gerekçeyi Talim ve Terbiye Dairesine vermişlerdir.

(Devamı sayfa 4'de)

# Eğitim Mensupları Yardımlaşma Kurumu çalışmaları devam ediyor

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlatılarak Büyük Millet Meclisine sevkedilmek durumunda olan "Millî Eğitim Mensupları Yardımlaşma Kurumu Kanun Tasarısı" ile ilgili olarak Tasarının Millet Meclisi Millî Eğitim Komisyonunda görüşülmesi sırasında 4 ayrı tasarı da hazırlanarak Milletvekilleri tarafından Komisyona verilmiştir.

TÜTÖS'ün Haziran 1968 sayısında Millî Eğitimle ilgili çeşitli öğretmen örgütlerinin Tasarı üzerindeki görüşleri verilmişti. Örgütler görüşlerinde kanun tasarısında öğretmenlerin yalnız emeklilik, malûliyet, ölüm yardımları ile konut ve pazar ihtiyaçlarını kapsadığını belirtmişler, tasarıda eksik olan sağlık (aile fertlerini bir bütün olarak alan), eğitim ve sosyal yardım temel ihtiyaçlarının da tasarıya eklenmesini istemişlerdi. Ayrıca TÜTÖS Yürütme Kurulunun Millî Eğitim Bakanına verdiği muhtırada, yukarıdaki eksik hususların önemine değinilerek ilgililerin dikkati çekilmişti.

Tasarı halen Millet Meclisi Millî Eğitim Komisyonunda görüşülmekte olup yukarıdaki noksanlıkların Tasarıya alınması için Komisyon üyelerince çaba gösterildiği söylenmektedir.

Kanun Tasarısı ilgili komisyonlardan geçip Kanunlaştığı takdirde Kurumun Genel Mer-

(Devamı sayfa 4'de)

# Öğretmenlerin yürüyüşü 15 şubat günü Ankarada olacak

TÖS ve T.Ö.D.M.F. tarafından düzenlenen Eğitim Yürüyüşü 15 Şubat günü Ankara'da yapılacaktır. Yürüyüşle ilgili olarak TÖS ve T.Ö.D.M.F. Genel Başkanlığı'nın teşkilata bildirisi şöyledir:

"Eğitim mesleği, öğretmenlerimiz ve memur üyelerimiz üzerindeki malî, idarî ve siyasî baskılar son aylarda eskilerle kıyaslanmayacak derecede artmıştır. Bu baskılar meslekdaşlarımızın huzur içinde, verimli olarak çalışmalarını büyük ölçüde engellemektedir. Geçim sıkıntısı içinde bunalan, oradan oraya sürülen, hakaret gören, hattâ döğülen öğretmen sayısı gün geçtikçe artmaktadır.

Derneklerimizden, Şubelerimizden ve öğretmenlerimizden gelen şikâyetleri ve önerileri dikkate alan Yürütme Kurullarımız, bu baskıları protesto etmek ve resmî makamları gerektiği şekilde uyarmak amacıyla 15 Şubat 1969 Cumartesi günü Ankara'da da bir açık yer toplantısı ve gösteri yürüyüşü yapılmasını öngörmüştür.

624 sayılı kanun, dernekleri de bağlayacak şekilde, 14/1 maddesiyle, Anayasanın 28. maddesinde yer

(Devamı sayfa 4'de)

—oOo—

**BAŞYAZI**

# M. E. Bakanlığı Merkez örgütü ve Talim Terbiye Dairesi

Mehmet Emin ZORKUN
TÜTÖS Genel Başkanı

Daha önce yayınlanan yazılarımızdan birinde de belirttiğimiz gibi son zamanlarda devrimci çevrelerde üzerinde en çok durulan sorunlar eğitim sorunları olmuştur. Hele işlerin günden güne içinden çıkılamıyacak bir duruma gelmesi ister istemez yurttaşlık ödevlerinin bilincine ulaşan kimseleri, eğitim sorunlarına yeni çözüm yolları aramağa zorlamakta, özellikle artık soyut bir kavram olmaktan kurtulan halka dönük eğitim düşüncesine ve eğitimde devrim isteklerine güç kazandırmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütüne, bürokrasinin ağır işleyen çarkları arasında günlük işlerin bir dereceye kadar aksatılmadan yürütülmesini sağlayan bir eylem ve çalışma düzeninin egemen olması zaten ilk defa üniversite öğrenci hareketleriyle kamu oyuna maledilen eğitim sorunlarının yakın bir gelecekte çözümlenebilme olanağını da ortadan kaldırmıştır. Eğitim sorunlarının çözümlenemeyişinin şüphesiz sosyal ve ekonomik nedenleri de vardır. Çizmeden yukarı çıkmama isteğinin yanında daha geniş araştırma yapma ve sürekli çalışma zorunluğu bizi, bu yazının dar sınırları içinde eğitim sorunlarının çözümlenemeyişinin sosyal ve ekonomik nedenleri üzerine eğilmekten alıkoymaktadır.

Zaman zaman elimize geçen belgelerden ve eğitim işlerini yoluna koymak maksadiyle çağrılan yabancı uzmanların hazırladığı raporlardan ülkücü ve gerçekçi Millî Eğitim Bakanlarının öncülüğünde bazı olumlu çalışmalara girişilmiş olduğunu öğreniyoruz. Ancak hemen belirtelim ki, hangi alanda olursa olsun engin yurtseverliğin, halka hizmet tutkusunun ve gerçekten üstün kişisel yeteneklerin dürtüsüyle girişilen ya da başlatılan çalışmaların sürekli olma niteliği yoktur. Oysaki Devlet Yönetiminde hizmetlerin, halka götürülmesinde süreklilik esastır. Bizim ta başlangıçtan beri Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün yeniden ele alınıp günün koşullarına uygun ve gereksinmelerine cevap verebilen bir işleyiş düzenine kavuşturulmasını isteyişimizin en önemli nedenlerinden biri de zaten budur.

Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün Ulusal Kurtuluş ve Bağımsızlık Savaşının ilk yıllarına kadar uzanan bir geçmişi vardır. Ulusal Kurtuluş ve Bağımsızlık Savaşını yöneten Aziz Atatürk'ün önderliğindeki kadronun yokluklar içinde eğitim sorunlarının çözümlenmesine öncelik ve ağırlık vermek eğilimi, Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün kurulmasına dayanak olmuştur. Daha o zamanlar, eğitim sorunlarına çözüm yolları aramak ve eğitimle ilgili kimselerin görüşlerinden yararlanmak için 15 Temmuz 1921 de, Ankara'da Birinci Heyet-i İlmiye adıyle bir eğitim kongresi toplanmıştır. Ancak toplantının açılmasından kısa bir süre sonra EMPERYALİSTLERİN uşağı Yunanlıların Eskişehir yöresinden saldırıya geçmesiyle başlayan Sakarya Meydan Savaşı Birinci Heyet-i İlmiyeyi yaptığı çalışmaların sonuçlarını karara bağlamadan dağılmak zorunda bırakmıştır. Sonraları 1924 ve 1925 yıllarında toplanan İkinci Heyet-i İlmiye ile Üçüncü Heyet-i İlmiye de Kız ve Erkek Okullarının birleştirilmesi, öğretim programları ve okulların öğretim süresi gibi hâlâ Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütün-

(Devamı Sayfa 4'de)

# TARSUS SANAT ENSTİTÜSÜ SELDEN ZARAR GÖRDÜ

Tarsus ve bölgesinde meydana gelen son sel felâketi Teknik Öğretim Okullarına geniş zarar vermiştir. Durumu yerinde incelemek üzere Millî Eğitim Bakanlığından Erkek Teknik Öğretim ile İşletme ve Donatım Genel Müdür Yardımcıları Tarsus'a gitmişlerdir.

Diğer taraftan selden zarar gören Tarsus Sanat Enstitüsünün ilk yardımına, Adana Sanat Enstitüsü bütün yardımını kullanarak koşmuştur. Adana Sanat Enstitüsünün ilk müdahalesi ile bir çok tezgâh ve motorlar kurtarılmış ve onarılmıştır.

Öte yandan Millî Eğitim Bakanı Ertem, hamiyetsever Adana Sanat Enstitüsü müdürü ve öğretmenlerine yazılı olarak teşekkür etmiştir.

**GÖRÜŞLER**

# Milli Eğitim Bakanlığı ve Yurdumuzda Trafik

Hüsamettin KUNTER

Eldeki istatistiklere göre, yurdumuzda her yıl 15.000 kadar trafik kazası olduğu, ortalama 4.000 insan ile, 500.000.000 TL. gibi kabarık bir millî gelir kaybına sebebiyet verildiği maalesef gerçektir.

Olaylarda, yayaların % 21., araç kullananların % 71, yolcuların % 2, araçların % 5, yolun ise % 1 kadar payı olduğu düşünülmelidir.

Bu mesele bütünüyle ele alınırsa, ordaki problemin, yanlız ilgilileri değil, bütün vatandaşları kapsayan ve onları göreve çağıran bir husus olarak kabul edilmesi gerekir.

Türkiye'de trafiğin bir düzene sokulabilmesi ve istenilen sonuçların alınabilmesi, gerek yayaların ve gerekse araç kullananların temel bir eğitimin yanısıra trafik konusunda da eğitilmelerini gerektirmektedir.

Okur yazar oranı % 60 olan bir ülkede trafik meselesinin tümü ile halledilmesi düşünülemez. Bu genel düşüncenin yanısıra trafik problemini doğuran sebepleri şu şekilde sıralamak mümkündür :

1 — Temel eğitim noksanlığı,
2 — Trafik eğitimi noksanlığı,
3 — Yol yetersizliği, şehir içi ve dışı karayollarının trafik akışına uygun düzenli olmayışı,
4 — Trafik kontrollarının yetersiz ve şeklî oluşu,
5 — Şoför ehliyeti ile ilgili imtihanların yetersizliği,
6 — Trafik işaretlerinin yetersizliği,
7 — Trafik kanun ve tüzüğünün yetersizliği,
8 — Araç kullananlarda teknik bilgi noksanlığı,
9 — Motorlu araç tamircilerinin teknik hataları.

1 — TEMEL EĞİTİM NOKSANLIGI :

Yukarıda işaret edildiği gibi nüfusumuzun ancak % 60'ı okur yazardır. Toplum tarafından herhangi bir problemin kavranabilmesi, o toplumun büyük çoğunluğunun temel eğitimden geçmiş olmasına bağlıdır. Bu bakımdan Türkiye'de trafik probleminin halli, Türk halkının bu konuda eğitilmesiyle ancak mümkün olur. Halk, temel eğitimden geçirilirken aynı zamanda trafik meseleleri ile de temas ettirilmeli, bu husus genel kültür olarak verilmelidir. Bu ise ancak her dereceli okul programlarına trafikle ilgili kısımlar ilâve etmekle mümkün olur.

Millî Eğitim Bakanlığı da bunu bir görev saymalıdır.

2 — TRAFİK EĞİTİM NOKSANLIĞI :

Trafik eğitimini üç ayrı kısımda ele alıp değerlendirmek lâzımdır.

A — Araç kullananların eğitilmesi,
B — Yayaların eğitilmesi,
C — Kontrol yapanların eğitilmesi.

A — Araç kullananların eğitilmesi :

Bugün yurdumuzda araç kullanma ehliyeti alırak için düzenli ve modern anlamda bir eğitim mevcut değildir. Ehliyet alanlar, ya muavin olarak uzun süre bir şoförün yanında çalışmakta veya imkânı varsa genc vasıta kullanan bir şahıstan bilgi alarak şoförlük yapmaktadır. Bu arada bazı büyük illerde şoför kursları düzenlenmekte ise de buralarda gerçek anlamda bir eğitim - öğretim programı uygulanmamaktadır. Netice olarak denilebilir ki: bugün Türkiye'de ehliyet almak için daha önce ciddî bir eğitim görülmemektedir. Üzerinde objektif bir inceleme yapılırsa, bu tip ehliyet alma ve verme işlemi, insanın temel yaşama hukukuna aykırı sayılabilir.

Bu konuda şu tedbirler alınırsa faydalı olur :

a) Ehliyet alacak asgarî ilkokul mezunu olmalıdırlar. (Bugünkü gibi)

b) Ehliyet almadan önce ciddî bir trafik eğitim - öğretimi görülmelidir. Millî Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Karayolları Teşkilâtı birbirleri ile iş birliği yapmalı ve muhtelif illerde bulunan Sanat Enstitülerinin bütün Motor bölümlerinde, Motor, Trafik, İnsan münasebetleri ve Sağlık bilgisi yönlerinden üçer aylık yeterli kurslar açılmalıdır. Bunun için önce Ankara, İstanbul, İzmir, Adana gibi büyük iller-

(Devamı Sayfa 4'de)

# Epiktetos'un Kandili

Epiktetos Milâdi I. yüzyılda Hiyerapolis'te yaşamış bir bilgedir. Köleliğe karşı çıktığı, hür düşünceyi savunduğu için, uzun yaşantısı çilelerle doludur. Gecelerini ışıtan ve ikibin yılın ötesinden hâlâ sönmeyen kandilini yazımızın başına sembol olarak koyduk.

Görüntüler yeterince net değilse, kusuru ışıkta değil karanlıkta aramalıdır.

Kemal DİNÇEL

*DEĞİRMENİN SUYU :*

*TÜTÖS'ün kuruluş hazırlıkları sırasında, Teknik Öğretimin bu günkü çıkmaza sürüklenmesinde az çok payı olan bazı yetkililerce, İstanbul'da alelacele kurdurulan Türkiye Meslekî ve Teknik Öğretmenler Sendikası, TÜMTÖS adıyla bir gazete yayınlamaya başladı. Tebrik edip, başarılar dileyecektik ama dilimiz varmadı.*

*Bu nevzuhûr gazetenin daha ilk sayısında, imzasız bir yazıyla birlik ve beraberlikten söz edilip, hakkımızda "alt fikirli, bencil, bölücü, tekelci..." sıfatları bol bol kullanılmış. Hemen altında da, gerçek anlamı kavranmadan, günün modasına uyup (Sosyal - ekonomik) gibi iri kelimeler sıralanarak, işverene karşı öğretmen haklarından dem vurulmuş.*

*Burada bir polemiğe girmeye ne niyetimiz, ne de zamanımız var. Yalnız TÜMTÖS'ün yöneticilerine küçücük bir sorumuz olacak: İşverene karşı (!) öğretmen haklarını savunacak sendikanız, işverenden bugüne kadar ne miktar para yardımı görmüştür?.. Bizler biliyoruz ya, hani şu haklarını (!) koruyacağınız öğretmenler de öğreniversin dedik...*

*Meşhur kelâmdır: Sırça köşkte oturanlar başkalarına taş atmamalıdır.*

*AYDAN HABER :*

*Aynı gazetenin ilk sayısının ilk sayfasında, iftiharla yayınlanan ilk haber: İst. Olgunlaşma Enstitüsünde diktirilen pembe saten üzerine altın işlemeli bir tuvalet 20000 liraya satılmış.*

*Madem ki iş yarışmaya kaldı; bu Maria Antuanette devri özlemcilerinin ayaklarını suya erdirecek bir rakam da biz verelim: Devlet İstatistik Enstitüsü'nün 1969 yayınlarına göre, sabit değerler üzerinden Türkiye'de fert başına düşen millî gelir 2066 liradır.*

*Bu cici tuvaleti almak için onu diken öğrencinin 9,5 yıl yemeden içmeden çalışması gerektiğinden haberiniz vaaaaa mı?..*

*MÜJDE :*

*1 Ocak 1969 tarihli Teknik Öğretim HABER BÜLTENİ'nden: "Il Danışma Kurulu çalışmalarıyla ilgili olarak, onbeş ilden alınan haberlere göre, kurulun olumlu yolda geliştirilmesine çalışıldığı ve yönetmelik taslağının incelenmesine devam olunduğu" anlaşılmış.*

*Kurulun olumlu yolda (!) geliştirilerek, olumsuz yolda geliştirilmemiş olmasına memnun ve mahzuz olduk. Hele iki sayfalık bir yönetmeliğin bir yıldır incelenmesine başarıyla devam olunması, bu olumlu yoldaki gelişmenin, olumsuz yolda gelişmediğini olsa olsa olumlunun olumsuzluk olmadığını olaylarla ortaya.....*

*GİDE GİDE :*

*E.T.Y.Ö. Okulunun yirmi yıldan beri yaz-boz tahtasına dönen ve bir türlü hedefine ulaşamayan kuruluş tasarılarından sonuncusu da, daha ilk limanda karaya oturdu. Aylardır çevresinde bunca gürültü koparılan ve daha kızakta iken çatırdayan bu eski tekne, hünerli ellerce kalafatlanıp yaldızlanmasına rağmen üstelik su da almaya başlamış.*

*Toplumlar belirli bir süre oyalanabilir. Sûreti Hak'tan görünüp geçici başarılar da kazanılabilir. Hattâ hattâ gece yarısı öğrencilere meydan ateşleri yaktırılıp, cümbüşler de düzenletilebilir. Amma, Aya Yorgi'ye adanmış en okkalı mumlar bile yatsıdan sonra söner.*

*Şimdi bu konudaki kişisel görüşümüzü bir kere daha kısaca açıklıyalım :*

*İster mezuniyet içi, ister mezuniyet ötesi olsun, tek programla çok yönlü eleman yetiştirmek fikri, sun'i zorlamalarla birkaç kademeyi aşsa bile sonunda yine iflâs edecektir.*

*Plânlı bir dönemde, özellikle ilgili bakanlıkların ve kuruluşların görüşü alınmadan, bilimsel bir gerekçeye dayanmadan, statükonun devamında yarar gören belirli bir tutucu gurubun etkisiyle, aynı çıkmazda direnmenin anlamsızlığı ve zararları artık anlaşılmalıdır.*

*Eğitim ve üretim alanlarında Türk endüstri yapısının istekleri ile okulun imkânlarını bağdaştıran köklü bir dönüşüme ve çok yönlü bir kuruluşa gidilmelidir. Aksi halde gerisi yıllardır olduğu gibi;*

*Bir aldatmacadır.*
*Ele talkın verip salkım yutmacadır.*
*Körebe oyununda köşe kapmacadır.*


## Makina Elemanları

**Prof. Dr. - İng. G. Niemann**

Çevirenler

Doç. Dr. **Gazanfer Harzadın** — Mak. Yük. Müh. **Süleyman Yurdakonar**

Almanya'da makina konstruksiyonunda, projelemede, hesaplama ve şekillendirmede en çok kullanılan teknik bir kitaptır. Birinci cildi
yayınlanmıştır. Diğer ciltler yakında basılacaktır.
Fiatı 35.00 TL. olan bu kitabı aşağıdaki adresten ödemeli olarak isteyebilirsiniz.

**G. Harzadın**
III. Cad. 18/11
Bahçelievler — Ankara


## NİKAH

Öğretmen Şayeste Bardak
ile
Teknik Öğretmen
Halil Bardak
nikahlandılar.
Senirkent

★

## DOĞUM

Teknik Öğretmen
Hilmi Gözeneli ve Eşi
oğulları H. Harun'un doğumunu
dostlarına ve kız babalarına
müjdeler.
Zonguldak.

★

Teknik Öğretmen
Nedim Erdal ve Eşi
oğulları Akın'ın doğumunu
dost ve arkadaşlarına müjdeler.
Zonguldak 18.1.1969

★

Teknik Öğretmen
İbrahim Ertürk ve Eşi
kızları Nadide'nin doğumunu
dostlarına duyururlar.
Diyarbakır 12.1.1969

★

Teknik Öğretmen
İsmail Binici ve Eşi
Kızları Sema'nın doğumunu
dostlarına duyururlar
Ankara 9.1.1969

★

# 1949 Mezunları yemeklitoplantı yapıyorlar

Erkek Teknik Öğretmen Okulundan 1949 yılında mezun olanları mezuniyetlerinden 20 yıl sonra tekrar bir araya getirmek için yapılan hazırlıklar tamamlanmak üzeredir.

Bu yıl okulların tatile geç girmeleri yüzünden, önce 8 şubat olarak tesbit edilen toplantı tarihi 15 Şubat 1969 Cumartesi akşamına tehir edilmiştir. Yemekli toplantı Bulvar Palas Restoranda yapılacaktır.

Öğrendiğimize göre adreslerin tesbiti işi bitmiş ve bastırılan davetiyeler mezunların adreslerine postalanmıştır. Bütün çabalara rağmen maalesef 6 kişinin adreslerini tesbit etmek mümkün olmamıştır. Bunların üçü yurt dışındadır. Ankara dışından gelecekler için yatacak yer temin edilmiştir. Toplantıya katılacakların, yer ayırtılabilmesi için en geç 5 Şubat akşamına kadar E. Teknik Yüksek Öğretmen Okulunda öğretmen Cavit Sıdal'ı haberdar etmeleri gerekmektedir.

Tertip heyeti o gece yoklamada bulunacakların sayılarının bir hayli kabarık olacağı ümidindedir.

1949 yılında Erkek Teknik Öğretmen okulundan 79 öğretmen mezun olmuştur ve bunların halen 76'sı hayattadır.

## Özdeyişler..

*Doğruluk, sonsuzluğun gineşidir. Nasıl olsa doğar.*
*Wendell Philips*

**Bekliyoruz.. Bekliyeceğiz..**
**G. Ş.**

**BİZ BİZE**

# Teknik Öğretm Sorunları

Mustafa KÖSALİ

Eğitim ve öğretimimizin geliştirilmesi bahsinde her birimiz çeşitli fikirler ortaya atabiliriz. Zannedersem bu fikirlerin ortak tarafları öğretmen ve öğrenci sorunlarının ele alınması, boykotlara son verilmesi, ders programlarının günün ihtiyaçlarına uyması gibi konular olur.

Ben de görüşlerimi aşağıdaki birkaç maddede açıklamak isterim :

1. Ogretimin teknik öğretime kaydırılması fikrinin lâfta kalması için teknik öğretimi bitirenlere iş sahası açılmalı, bedeni ve fikri çalışmaları ile memleketin iktisadî bakımından kalkınmasında rolu olan bu elemanlara emeğinin karşılığı verilmelidir.

2. Bütün işyerlerine alınan işçilerin sanat okulları mezunu olmaları için kanun çıkarılmalı, bu kanunda mezunların yeri, ücreti belirtilmelidir.

3. Yeni öğretime başlayan Teknisyen Okuluna yabancı dil dersi de konularak mühendisle yetişkin işçi arasında bir eleman olmaları sağlanmalıdır.

4. Günümüzde yabancı dilin önemi göz önüne alınarak Sanat Enstitülerine de yabancı dil dersi konmalıdır.

5. Okulların program ve yönetmeliklerinde yapılacak değişiklikler geniş bir eğitimci tarafından incelendikten sonra karara bağlanmalı ve sık sık değişmemelidir.

6. Boykot yapanlara tavizler verilmemeli. Aksi halde boykot bir gelenek halini alır ve içinden çıkılması gü çbir konu olur.

7. Yeni buluşlar ve icatlar günü gününe tesbit edilerek ilgili ders programına eklenmek üzere okullara bildirilmelidir.

8. Teknik Öğretmenlik sadece nezaretçi değil, bir işi yaparak, gösterek öğretme esasına dayanır. Teknik Yüksek Öğretmen Okulundan mezun olanların hepsini illâ öğretmen yapmak da yersizdir. Bir teknik öğretmen branşı ile ilgili bilgileri en iyi şekilde bilen, tatbik eden, öğreten bir eleman olduğu gibi öğretim ve döner sermaye ile uğraşan bir ateiyeyi, bir okulu yöneten elemandır.

Teknik Öğretmene hakkı olan IMALAT MÜHENDİSLİĞİ verilerek Türk sanayisine diğer bir yönden hizmet etmesi sağlanmalıdır. Memleketimizdeki mühendis okulları teorik yoldan mühendis yetiştiren okullardır. İmalat mühendisliği ise Teknik Y. Öğ. Okulunda olduğu gibi teorik ve prâtik bilgilerle elde edilir.

9. Teknik öğretmenlerin meslekleri ile ilgili bölümlerde yurt içi veya dışında ihtisas veya doktora yapmaları sağlanmalıdır.

10. Yüksek öğrenim görmüş elemanlara yedek subay okullarındaki 6 aylık devrede 300 - 350 lira kadar aylık verilmelidir. Zaten maaşları az olan öğretmenler bu 6 aylık devrede çok güç durumda kalmaktadırlar. Çünkü öğretmenlere 31 yaşına kadar tecil hakkı verilmektedir. 7 - 8 sene askerliğe geç başlayan öğretmen evlenerek çoluk - çocuk sahibi olmakta ve 6 aylık devrede ailesini geçindirecek parayı bulamamaktadır.

11. Teknik öğretmenlerin askerlik görevlerinin meslekleri ile ilgili askerî tesislerin bulunduğu yerlerde yapmalarında çok fayda vardır. Milli Eğitim Bakanlığı Milli Savunma Bakanlığına bu hususta tavsiyelerde bulunmalıdır.

12. Teknik öğretim okullarının ihtiyacı olan bütün iş tezgâhları, âlet ve avadanlıkların seri halde imâl edilmesi için devlet eli ile fabrikalar kurulmalıdır. Senelerden beridir Çekoslovakya ve diğer ülkelerden ithal edilen torna, freze, matkap gibi tezgâhlar yurdumuzda yapılmalıdır. Bu gibi tezgâhları kendimiz imâl edersek hem teknik bakımdan ilerleriz hem de işçilerimize iş bulmuş oluruz.

Ayrıca memleketimizin ihtiyacı olan KARAYOLLARI vasıtaları, çeşitli kaldırma ve taşıma araçları, askerî kamyon ve haberleşme araçları artık kendi imkânlarımızla imâl edilmelidir. Aksi halde teknik öğretime harcanan paralar da boşa gider. Mezunlarımız meslekleri ile ilgili iş bulamazlar.

Teknik öğretmenlerin yeni kurmuş oldukları TEKAN şirketi de yukarıdaki hususları gözönüne alarak iş tezgâhları imâline girişmelidirler.

İstanbul'da kurulacak Boğaz köprüsünü de kendimiz imâl edecek duruma gelmeden ele almamalıyız.

13. Öğretmenler sendika ve dernek kuruluşlarında birbirleri ile fikir çatışmaları yapmamalıdırlar. Öğretmenler federe olmuş kuruluş altında çalışmalıdırlar. Meselâ : İlkokul öğretmenleri kendileri ile ilgili hususları daha iyi incelerler. Bunlar alt kademede birer kuruluş halinde çalışarak dilek ve temennilerini merkeze iletirler Merkez teşkilâtı bu istekleri kabul ettirmeğe çalışır. Bütün eğitim ordusunun sözü bir olursa meseleler daha çabuk hallolur.

# TÜTÖS Genel Başkanı Aydın, Nazilli ve Bilecik'e Gitti

TÜTÖS Genel Başkanı, Genel Merkezle teşkilât arasındaki bağlantıları güçlendirmek ve Teknik Öğretmenlerin çeşitli konularda görüşlerini öğrenmek maksadıyle Aydın, Nazilli ve Bilecik'e gitmiştir.

17 Ocak 1969 cuma günü Aydın'a giden TÜTÖS Genel Başkanı, Merkez Temsilcisi Yavuz Türkmen ve I. Merkez Genel Kurul üyesi Erdoğan Altay ile birlikte önce Kız Enstitüsü Öğretmenlerini ziyaret etmiş ve Kız Teknik Öğretmenlerle çeşitli konular üzerinde görüşmüştür. Daha sonra saat 17.30 da bütün Teknik Öğretmenlerin katıldığı bir toplantı düzenlenmiş, geç saatlere kadar devam eden toplantıda yatılı okullarda gece nöbeti, ek ders ücretleri, E.T.Y.Ö.O. Kuruluş ve Kadro Kanunu, Sanat Enstitülerinin geleceği ve Teknisyen Okulları üzerinde durulmuştur. 18 Ocak 1969 cumartesi günü de Yavuz Türkmen'le birlikte Nazilli'ye geçen Genel Başkan, TÜTÖS Şube Başkanı Güzin Şimşek'le görüşmüş ve düzenlenen bir toplantıya katılmıştır. Toplantıda Teknik Öğretmenler daha ziyade Sanat Enstitülerinin öğretim programlarına ilişkin görüşlerini açıklamışlardır.

Aydın ve Nazilli'ye yapılan gezilerden sonra 25 Ocak 1969 cumartesi günü TÜTÖS Genel Başkanı Bilecik'e giderek Teknik Öğretmenlerle görüşmüştür. TÜTÖS Merkez Temsilcisi Eftal Arıkan'ın yönettiği ilk toplantı Bilecik Öğretmenler Lokalinde yapılmıştır. Bu toplantıda daha ziyade meslekî sorunlar üzerinde durulmuştur. 25 Ocak 1969 pazar günü saat 10.00'da Kız Teknik Öğretmenlerin de katıldığı ikinci bir toplantı düzenlenmiş söz alan Teknik Öğretmenler teşkilâtlanma sorunlarına ilişkin görüşlerini belirtmişlerdir. Genel Başkanın kendisine yöneltilen soruları cevaplandırmasından sonra Murat Karaahmet de söz alarak Teknik Öğretmenlerin sosyal ve meslekî sorunlarına değinen bir konuşma yapmıştır.

## Ayda Bir

# 2490 Ve Okullarımız

Musa CANKAT

2490 Sayılı Kanunun 46. maddesi A bendi: Arttırma ve eksiltmeye konulması faydalı görülmeyen müteferrik alımlar ile menkulat satışları ve küçük tamirler ve potanakil işleri (bunların miktarı kazalar için 200, vilayetler için 500 merkez için 1000 liradır.) demektedir.

Bu kanuna ek olarak da 30 Nisan 1946 da resmi gazetede ilân edilen 4876 nolu kanunun 1. maddesi de şudur: 2940 sayılı arttırma eksiltme ve ihale kanunun 41. maddesinde ve 46. maddesinin a bendinin birinci fıkrasıyla diğer bentlerinde ve 50. maddesinde yazılı miktarlar olağanüstü hallerin devam ettiği süre için üç katına çıkarılmıştır.

İşte bu kanun asliyle 32 ekiyle 22 yıldır yürürlüktedir Türkiye'de. Yani paranın para olduğu, meteliğin hatta santimin değer taşıdığı devirden, 5 kuruşun, 10 kuruşun deyin ki yirmibeşliğin sözü edilmediği zamanımıza kadar hüküm sürmektedir. Kimbilir belki de senelerce devam edecektir.

**İL'DEKİ FİYAT**

Bu kanunumuza göre illerde 1500 ilçeler de ise 600 liraya kadar harcama yapılabilmektedir. Oysa ki, okullarımıza gerekli malzemelerin fiyatları heryerde aynıdır. Ve hattâ diyebiliriz ki ilçelerde daha da pahalıdır. Hal böyle iken niçin şehirlerde 1500 de ilçelerde değil?.. Yoksa kasabalarda alımın daha mı ucuz olduğu zannediliyor?.. Kaldı ki şehirlere tanınan hak da yeterli değildir bugünkü Türkiyemizde. Artık bu uygunsuzluğu düzeltmek gerekmektedir. Şimdiye dek üzerinde hiç durulmamıştır. Nedenini şu anda kestirmek çok zor. Ya konu çok basit görülüyor, ya da bizim aklımızın ermediği bazı sebepler var. Her ne ise biz işin bu yönünü aklı erenlere bırakalım da basit görünen bu durumun, tatbikatta uygunsuzluğuna bir kaç örnek verelim.

Okulunuza iki yada üç bin liralık bir araç veya malzeme almanız gerektiğinde; mevzuata göre yapılacak iş, bir kaç gazeteye ilan vererek ilgililere duyurmaktır. Okullarımızda olduğu gibi, resmi teşekküllerin de yaptığı iş budur. Çoğu zaman gerek bulunduğunuz yerden gerekse taşradan, alınacak mal dişe dokunur olmadığı için talipli çıkmaz. Hele ilçelerde çalışıyorsanız, birbirleriyle rekabete girerek fiyat düşürecek tüccarları bir tarafa bırakın, peşin para ile arzu ettiğiniz değerde mal getirecek doğru dürüst bir müteşebbis bulamazsınız. İş yine her zaman alış veriş ettiğiniz tüccara düşecektir. Bu durum yüzde doksan da böyle olmaktadır. Ama görün ki suistimalleri önlemek, alınacak malı devlete ucuza temin kastıyla tatbik edilen mevzuat; hedefini bulmamakta, üstelik ilân parası gibi yüklüce bir meblâğ yine devletin kasasından çıkmaktadır.

**RESMİ SAHTEKÂRLIK**

Uygulamada ekseriya yapmış olduğumuz işlem, ilçelerde 600 TL. nı, illerde 1500 TL. nı geçmiyecek şekilde gerçekte bütün olan bir malı, resmiyette beş altı parçaya bölerek hepsine ayrı ayrı karar aldırmaktır. Aslında bu bir hacet giderme, işi formaliteye uydurmadır. Fakat öte yandan da resmi sahtekârlıktır. Başka bir deyimle kendimizi aldatmaktan öte bir işe yaramamaktadır. Üstelik kırtasiyecilik ve ona harcanan zamanda iş verimini bir hayli azaltmaktadır. Bu durum ilçelerde daha çok güçlükler doğurmaktadır. Hele birde, mevzuat düşkünü mal müdürüyle çalışılıyorsa vay o idarecinin haline... Bırakın alım satım konularını; maiyetinin özlük haklarını zamanında alabilmesi için, vergi amirleriyle münasebetlerini ona göre ayarlaması gerekir... Bunun ne demek olduğunu konuyu yaşıyanlar bilir...

**DAHA NELER, NELER**

Daha neler olur neler gelir insanın başına. Bir kere alınacak şeyin miktarını inceden inceye hesaplamak gerekir. Zira o mali yılında bir daha o isim altında mal alamazsın. Neden mi? Neden olacak mevzuata binaen mal müdürlüğü parasını ödemez de ondan. Meselâ zımpara bezimi lâzım? Yapılacak iş gayet kolaydır. Bir yıllık zımparabezi ihtiyacını tesbit edeceksin ve bunun değeri altıyüz lirayı geçmiyecek. Geçtiği takdirde ihale ile alman gerekecektir. Kazara sene ortasında aldıkların biterse; bile, bile gayrimeşru yola baş vuracaksın. Tüccarla anlaşıp malın faturasını başka isim altında kestireceksin. Tabii tüccarın ticari kariyeri müsaitse... Zira zamanımızda az da olsa, ticari ahlâk seviyesi yüksek kişilere rastlanmaktadır. Şayet fatura kesildi de mal okula girdimi, o gün görevini başarıyla sona erdirmiş hokkabazcının duyduğu mutluluğu taşıyacaksın. Hem de göğüslerini kabarta kabarta. Zimmetinde armut görünecek, sen ise elma harcıyacaksın. Bununda adı beceriklilik olacak. Sözde cemiyetin aynası olan bizler mevzuata uydurma pahasına kendimizi sahtekârlığa alıştıracağız ve dolayisiyle bunu çevremize de empoze edeceğiz.

**YİNE MEVZUAT**

Kendinizin gidip alabileceğinizi düşünelim. O zaman ne olacaktır? Hiç bir şey olmıyacaktır tabii.. Çünkü kendi başınıza gidip malzeme alamazsınız, mevzuat müsait değildir. Yolsuzluğu önlemek için bir heyetle yani satın alma komisyonuyla gitmeniz gerekir. Acaba hangi okulumuzda veya hangi resmi teşekkülde buna riayet edilmektedir? Ama evraklar karıştırılınca her alınanın karar kâğıdında komisyonun imzası görülür. Gerçekte bu işlemin fonksiyonu, uçaktaki emniyet kemerini geçmemektedir. Yapılan iş usülsüzlüğün ta kendisidir. Buna rağmen bu nevi usülsüzlükler her zaman yapılmaktadır. Ama formülüne uydurarak, kılıfını hazırlıyarak... Hadi biz yine iyimser olalım ve tek başınıza gittiğinizi düşünelim. Elinizde peşin paranız olmadığına göre, mal alacağınız tüccar parasını ilçenin mal müdürlüğünden ya bizzat gidip alacak yada bir mutemet tayin edecektir. Her tüccar da rahatını pek bozmamakta bozmayı göze alsa bile; normalinden daha çok kâr istemektedir. Hadi devletin parasına acımıyorsunuz, yada, alacağınız malzeme alınması çok gerekli bir şey de vazgeçemiyorsunuz; Onun nakliye ve kendinizin özlük masraflarını kim verecek? Okuldaki asıl görevini- ve kendinizin özlük masraflarını kim verecek? Okuldaki asıl görevinizden ayrılmakla kaybolan zamanları kim ödeyecek?.. "Aslında bu konu çok basittir. Şimdiye kadar nasıl yürümüşse yine de öylece yürütülmelidir" gibi bir düşünce herkesin aklına gelebilir. Ama unutulmamalıdır ki sinek kadar küçük zannetiğimiz şeyler zamanında midemizi bulandırmaktadır. İdealizm bir yere kadar geçerli olmakta o yerden öte de realizm hüküm sürmektedir. Halen okullarımızla realitenin bu olduğunu hepimizin malûmudur.

Sonuç olarak şunu belirtmek isterim ki: Yukarda sakıncalı yönlerini izaha çalıştığım kanun yeniden ele alınarak müeyyideleri zamanımızın koşullarına uydurulmalıdır.

## DÜŞÜNCELER

Kâzım EKE

# Teknik öğretimde üstün zekâlı ve kabiliyetli öğrenciler ve araştırma enstitüsü

Anlamı ve ana fikri yukarıdaki başlık çerçevesi içinde olmak üzere, 1966 yılı Mart ayında, bir yazı yazmıştım.

O yazıda, özet olarak, demiştim ki :

"Meslekî ve Teknik Öğretim Okullarına devam eden öğrenciler arasında, teorik ve pratik bilgi alanlarında, üstün zekâlı ve kabiliyetli gençlerin bulunabileceği şüphesizdir. Bu öğrencileri, bugüne kadar uygulanmakta olan öğretim proğramları ve metodlarına göre, diğer öğrencilerle birlikte, yetiştirmenin, psikolojik, pedagojik ve hattâ ekonomik bakımlardan, bir çok sakıncaları olmakla beraber bunların üstün zekâ ve kabiliyetlerinin geliştirilmesine de engel olunmaktadır. Bu itibarla, geleceğin teknik alanlardaki araştırıcı, yeni buluşlar sağlayıcı, yaratıcı ve yapıcı elemanlarını yetiştirmek için, bu gençleri, diğer öğrencilerden ayırdetmek suretiyle, özel bir eğitim ve öğretim proğramı ile yetiştirmek gerektir."

O yazının yayınlanmasından bu yana üç yıla yakın bir zaman geçiyor. Hâlâ ufuklarda bir ışık belirtisi veya bir kıvılcım işareti görülmüyor. Bütün dünyada bilimsel ve teknik araştırmalar, akla hayret verecek derecede ilerliyor ve hızla gelişiyor. Ses duvarı aşılmış, atom devri bile geçilmek üzeredir, parçalanmaz diye adlandırılan en ufak madde ATOM, parçalanmış ve enerji istihsali için kavramakta bile güçlük çektiğimiz bir durumda korkunç imkânlar ve ilerlemeler belirmiştir. Günlerce uzayda kalınıyor, bir kaç gün içinde dünyanın çevresi dolaşılıyor. Aya da varmak bir gün meselesi haline gelmiştir.

Biz, Okullarda hâlâ klâsik proğramlarla dünyanın ilerleyişine, gelişimine, hayata hazırlayıcı şartlarına ve toplumun kalkınması hedeflerine sırtını çevirmiş, tahlilci, tenkitçi, araştırıcı, soruşturucu dimağlar yetiştirmekten uzak, eski bir eğitim ve öğretim metodu'nun katı sınırları içerisinde, öğrencilere sadece zihni bir gelişme sağlamaktan ve hattâ onu bile lâyıkiyle yapamamaktan öteye gitmeyen bir uygulama sistemine, daha doğrusu sistemsizliğe yönelmiş durumdan bir türlü kurtulamıyoruz. Eğitim ve öğretimin amaçlarından olan "BİLİMSEL ARAŞTIRMA"LAR da yapılmadığından verilen dersler nihayet kitaplıklarda duran bilgilerin seslendirilmesinden ibaret kalıyor.

Yurdumuzun, özellikle Meslekî ve Teknik Öğretim Kurumlarımızın, Bilimsel ve Teknik Araştırmacı'ya şiddetle ihtiyacı vardır. Bunların, üstün zekâlı ve kabiliyetli gençler arasından seçilerek yetiştirilmesinin, memleketimiz ve kalkınmamız için en önemli ve lüzumlu bir yatırım olacağına inanıyoruz. Araştırma yapacak bilim adamının modern bilgileri en yüksek seviyede bilmesi ve bu bilgiyi araştırma metodu ve tekniği çerçevesi içinde kullanıp sonuçlara varması gereklidir. Yâni iki niteliğe sahip olmalıdır. 1) Yüksek bilgi, 2) araştırma teknik ve metodlarını kullanma. Palyatif ve geçici bir takım tedbirlerle çoğu kere plânsız, proğramsız ve hazırlıksız olarak, gösteriş mahiyetinde dostlar alışverişte görsün kabilinden yapılan, bir kaç günlük, yaz kurslariyle ve seminerlerle "Bilimsel ve Teknik Araştırmacı" yetiştirilebileceğini sanmıyoruz.

Okullarımızı, bugünkü dünya gerçeklerinden uzak, toplumun temel ihtiyaçlarını ve problemlerini çözmeye sırtlarını döndürmüş klâsik eğitim ve öğretim proğram ve metodlarından kurtulmak, millî endüstrimizi tam verimle çalıştırabilmek, tabii kaynaklarımızı en iyi şekilde değerlendirebilmek ancak, bilimsel ve teknik araştırmalarla ve bunları yapabilecek araştırmacıları yetiştirmekle mümkün olabilecektir.

İktisadî kalkınmamızın başlıca dayanakları olan bu alanlarda karşılaştığımız problemlerin en uygun çözümleri, gelişmeyi yavaşlatan dar geçitlerin en iktisadî şekilde açılması ancak, memleket içinde bilimsel ve teknik esaslara göre yapılacak araştırmalarla gerçekleştirilebilir.

Bu araştırmalara veya kurulması lüzumlu olan araştırmacı yetiştirme müessesesine ödenek veya yetiştirici eleman bulunmayıp da bunlar memlekette yapılmayınca, problemlerimizin çözümü için daima çok daha masraflı yollara başvurmak, dışarıdan büyük tesisler ve bünyemizi bilmeyen elemanlar ithal etmek gerekecektir. Bir bilim adamımızın deyimiyle "sanayileşme çabamızda, daha ileri memleketlere, bazan farkında olmadan, ödediğimiz - cehalet vergisinden bizi ancak yerli araştırmalar ve araştırmacılar kurtaracaktır" Millî hedeflerimize uyan ekonomik kalkınmamızı hızlandıracak ve iktisadî kalkınma plânını geliştirecek bilimsel araştırmaların en iyisini Türk Araştırmacılarından beklemekten tabii bir şey olamaz.

Teori ve tekniğin birlikte yürümesi sayesindedir ki, memleketlerin ekonomik kalkınması mümkün olabilmiştir. İlerliyebilmemizin tek çaresi, temel bilimlerdeki seviyemizi yükseltmek ve bu bilgileri uygulama alanına aktarabilmektir. Temel bilimler, borç olarak, başka bir memleketten alınacak bir metağ değildir. Memleketin kendi içinde geliştirilmesi zarureti vardır.

En büyük ihtiyacımız, derhal tatbikatı olmayan, herhangi bir bilimsel problemi benimsemiş, hatta ihtirasla benimsemiş, bunun üzerinde sabırla araştırmalar yapan bir neslin memleketimizde yetiştirilmesidir. Bilimsel konularla ilgilenen, iddialı bir nesle ihtiyacımız vardır. Devletin bu gibileri tutması, teşvik ve himaye etmesi, yetiştirmesi lâzımdır.

Türk çocuklarının, yabancılar kadar, belki onlardan daha fazla zeki ve kabiliyetli olduklarl bir gerçektir. Batılılardan hiç de farklı olmayan yüzlerce üstün kabiliyetli, yüksek zekâlı gençlerimiz Avrupa'da ve Amerika'da en az oranın insanları kadar başarı göstermektedirler. Bunlar arasında büyük âlimlerin, mucitlerin ve bilimsel araştırıcıların az olmasının sebebini, memlekette entellektüel bir iklimin, teşvik edici bir muhitin noksanlığına ve tatmin edici bir istikbal garantisi ortamının yaratılmayışına atfetmek icabeder.

Yukarıdanberi açıklanmasına çalıştığımız ve memleketin Teknik Eğitim — öğretim ve endüstri alanlarında şiddetle ihtiyaç duyulduğuna kimsenin şüphesi olmayan Bilimsel ve Teknik Araştırmacıları yetiştirmek için çeşitli yollar düşünülüp bulunabilir. Bunlardan biri şöyle olabilir: Ortaokul öğreniminden sonra Sanat Enstitülerine alınacak öğrenciler, önce zekâ ve kabiliyet testlerine tâbi tutulurlar. Bu testlerle ve gözlemlerle üstün zekâ ve kabiliyetleri tesbit edilen öğrenciler, bir yıllık öğrenimleri içerisinde sürekli olarak ve bilimsel metodlarla müşahede ve tetkikten sonra bir eleme testinden daha geçirilirler.

Bu son testin sonucunda seçilenler, her türlü imkânları ve şartları sağlanmış olan ve seçkin bir eğitim ve öğretim elemanı kadrosuna sahip bulunan yatılı bir okulda toplanırlar.

Bunlar, özel bir eğitim ve öğretim programı ile yetiştirilirler. Burada yetiştirilen öğrencilerin bütün masrafları, mecburi hizmet ve saire gibi hiç bir sun'i tedbir ve bağlara lüzum kalmadan, Devlet tarafından karşılanır ve gerek yurt içinde, gerekse yurt dışındaki öğrenimlerinin en son kademesine kadar bu yardım ve ilgi devam ettirilir, her türlü imkânlar sağlanır ve kolaylıklar gösterilir.

Anayasa'mız ve eğitim politikamız, üstün zekâlı ve kabiliyetli gençlerimize gerekli yetişme imkânlarını sağlama prensibine dayanmaktadır.

Bu işlerin, burada söylendiği kadar kolay olmadığını ve hattâ, maddî ve mânevi bakımlardan, bir çok güçlüklerinin bulunduğunu biliyoruz.

Fakat bu yola gidilmekle, memleketin üstün zekâlı ve kabiliyetli gençlerinin ve hatta istikbalin bilim ve teknik alanındaki dâhilerinin, araştırıcılarının yetiştirilmesi ve bunların ileride teknik öğretim kurumlarımızda, endüstri ve toplum hayatında alacakları önemli görevlerle yapacakları hizmetler teknik öğretim kurumlarımız, endüstrimiz ve diğer kurumlarımız için, ölçülmeyecek derecede, büyük faydalar ve kazançlar sağlıyacağı muhakkaktır.

Biz, burada işin daha fazla detayına ve derinliklerine inmek istemiyoruz. Bu prensip, ilgili ve yetkili makamlar tarafından, benimsendiği takdirde, öğrencileri seçme ve programları uygulama yolları üzerinde bilimsel bir kurul tarafından bir yönetmelik hazırlanabilir.

Şurası bir gerçektir ki, bilimsel teknik araştırma konusu Meslekî ve Teknik öğretimin, endüstrinin ve memleketimizin en önemli bir konusudur. Bunu yapacak olan "Bilimsel ve Teknik Araştırmacı"ları biran önce yetiştirmek gerektir.

Bunun yolu da üstün zekâlı ve kabiliyetli gençleri seçip, özel bir eğitim ve öğretim programı ile yetiştirmektir.

Üstün zekâlı ve kabiliyetli gençlerimiz ve teknik öğretimimiz ve yurdumuz için çok hayırlı bir hizmet olacağına candan inandığımız bu müessesenin biran önce kurulmasını gönülden diliyoruz.

## Başyazı

(Baştarafı Sayfa 1'de)

de aktüalitesinden hiçbir şey kaybetmeksizin üzerinde çalışılan ikinci dereceden işlerle uğraşmış, Cumhuriyet Türkiyesinin eğitim sorunlarına yeni fikirler getirememiş ve çözüm yolları gösterememiştir. O zamanın koşulları içinde Heyet-i İlmiye toplantılarının en olumlu yanı şüphesiz, bazı düşünürlerimizin de belirtmiş olduğu gibi eğitimcilerimizi ve aydınlarımızı yüzyıllardan beri kendi kaderine terkedilmiş olan yoksul Anadou halkının sorunlarıyle karşı karşıya getirmiş olmasıdır.

Bilindiği gibi yurdumuza, görüşlerinden yararlanılmak için çağrılan ilk yabancı eğitimci John Dewey'dir. 1924 yılında, Hükûmetin çağrısına uyarak Türkiye'ye gelen John Dewey, eğitim sorunlarına ve Millî Eğitim Örgütüne ilişkin görüşlerini iki ayrı rapor halinde Millî Eğitim Bakanlığına sunmuştur. Yirminci yüzyılın filozof ve eğitimcileri arasında müstesna bir yeri olan John Dewey'nin Türkiye'ye çağrılması bir rastlantı değildir. Bir defa John Dewey pragmatisttir. Pragmatizm ilkel anlamda birçok felsefe akımlarını biraraya toplamağa çalışan yeni bir sentez, yeni bir filozofik görüş olrak tanımlanabilir. Pragmatizm her şeyden önce rasyonalizme yani bilginin temel ilkelerinin salt akılla edinildiğini ileri süren ve gerçeğin temelinin de akıl olduğunu kabul eden doktrine karşıdır. Deneye değer verir ve metafizik soyutlamaları kabul etmez. Pragmatizme göre her yargının ve her düşüncenin doğruluğu prâtik sonuçlarıyle ölçülmelidir. Fikirler günlük yaşantımızda eylemlerimizin yönlendirilmesine yaptığı etki oranında önemlidir. Bu kısa açıklamalar, John Dewey'nin iki aylık incelemelerden sonra Millî Eğitim Bakanlığına vermiş olduğu raporların ne kadar önemli olduğunu kanıtlamaktadır. Ayrıca Türk Eğitim Siyasetinin uzun vâdeli eğitim plânlarına bağlanması düşüncesine yer verilmiş olması, bu raporların önemini daha da arttırmaktadır. John Dewey, eğitimin en önemli sorunları üzerinde kararlar almak ve uzun vâdeli plânlar hazırlamak maksadıyle önce uzmanlar yetiştirilmesini ve bu uzmanlarla Millî Eğitim Bakanlığı içinde çeşitli kurullar meydana getirilmesini önermiştir. Okul binalarının standardizasyonu, gezici ve yerleşik kitaplıkların kurulması, öğretmen, yönetici ve müfettiş yetiştirilmesinin bilimsel esaslara bağlanması, hattâ ilkel bir tarım ülkesi olan yurdumuzda tarımın gelişmesine eğitimin etkileri gibi konular, John Dewey'nin raporlarında, Millî Eğitim Bakanlığının öncelikle çözümlemek zorunda kalacağı sorunlar olarak ele alınmıştır. Meselenin kökenini daha iyi anlayabilmek için Talim Terbiye Dairesinin kurulmasından önce, Ulusal Kurtuluş ve Bağımsızlık Savaşı yıllarında Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütüne de kısaca değinmek istiyoruz. Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütü işleyiş ve işleyişin dayandığı ilkeler bakımından işgal altında bulunan İstanbul'daki Maarif Nezaretinden pek farklı değildir. Harcamaları kısmak düşüncesi yanında kadro yetersizliği Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünde, İstanbul'daki Maarif Nezaretinin Levazım, Muhasebe, Telif ve Tercüme, Hıfzıssıhha-i Mekâtip dairelerine de yer verilmesini önlemiş ancak Türk Dilinin sadeleştirilmesi, Türk Halk Edebiyatı örneklerinin toplanması ve eski eserlerin korunması için Merkez Örgütüne, yapılacak çalışmaları sürdürebilecek Kültür Dairesi eklenmiştir. 1923 yılında Telif ve Tercüme Dairesinin yeniden kurulması bir yana bırakılırsa 20 Aralık 1925'te Mustafa Necati Bey Bakan oluncaya kadar Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünde hiçbir köklü değişiklik yapılmamıştır. Mustafa Necati Beyin Bakan olmasıyle başlatılan idarî reformların amacı şüphesiz, Millî Eğitim Bakanlığı Merkez ve Taşra Örgütünü günün gereksinmelerine cevap verebilecek şekilde düzenlemek ve özellikle Millî Eğitim Bakanlığını ülkemizde fikir hayatının gelişmesine ve Lâik Cumhuriyet ülküsünün yayılmasına öncülük edebilecek bir duruma getirmekti. John Dewey'nin önerilerine de uyularak Mustafa Necati Beyin zamanında hazırlanıp kabul edilen Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilât Kanunu uyarınca Merkez Örgütüne Talim Terbiye Dairesi eklenmiştir. Teşkilât Kanunu uyarınca Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütüne eklenen daireler arasında en çok umut bağlanamı Talim ve Terbiye Dairesi olmuştur. Bu dairenin başta gelen amacı hiç şüphe yok ki, uzun vâdeli eğitim plânları hazırlayarak Türk Eğitim Siyasetini yönlendirmekti. Ancak Talim Terbiye Dairesi kendisine umut bağlayanları, kurulduğu günden beri yaptığı çalışmalarla daima hayâl kırıklığına uğratmıştır. Uzun vâdeli eğitim plânları hazırlayarak Türk Eğitim Siyasetini yönlendirmek şöyle dursun, Talim Terbiye Dairesi, Osmanlı İmparatorluğundan miras kalan köhne eğitim zihniyetinin Cumhuriyet döneminde, Millî Eğitim Bakanlığı içinde temsilcisi olmuştur. Okullarda karma eğitime karşı gelen, Lâtin Alfabesinin kabul edilmesini önlemeye çalışan, Köy Enstitüleri hareketini baltalayan ve nihayet Rüştü Uzel'in kurduğu ama günün gereksinme ve koşullarına göre geliştirilmesi gereken Sanat Enstitülerini, 7. Millî Eğitim Şûrası kararları uyarınca orta okullara dayalı öğrenim kurumları durumuna getirterek boğazlatan hep Talim Terbiye Dairesidir. Mustafa Necati Beyin ve daha sonra Hasan Âli Yücel'in zamanında yapılan köklü değişimlerin, başlatılan halka dönük devrimci eğitim hareketlerinin hemen hepsi Talim Terbiye Dairesinin direnmelerine rağmen bu Bakanlar ve Rüştü Uzel, Nafi Atuf Kansu, Cevat Dursunoğlu, İsmail Hakkı Tonguç gibi ülkücü çalışma arkadaşları tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu nedenlerle Talim Terbiye Dairesi, bizim için hiçbir zaman günlük işlerin akışı içinde eğitimle ilgisi ilk okuldan üniversiteye kadar uzanan öğrenim yıllarının tatlı anılarından ibaret olan siyasetçilerin Türk Millî Eğitimini yaz - boz tahtasına çeviren tutarsız icraatlarına gerekçe hazırlayan bir kuruluş olmaktan öteye gidememiştir. Zaman zaman Talim Terbiye Dairesinin Tebliğler Dergisine yansıyan çalışmaları görüşlerimizi doğrulamaktadır. Çalışma geleneği, işleyiş düzeni ve yapısı Talim Terbiye Dairesinin Türk Eğitiminde devrimci hareketlere öncülük yapmasını engellemektedir. Hele Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütünün devamlı olarak genişletilmesi, karşılaşılan her önemli sorunu çözümlemek maksadıyle bürokrasinin klâsik kalıplarına uyan yeni ünitelerin çalışma alanına itilmesi, günlük işlerin bile yeterince yürütülmesini olanaksız duruma getirmiştir. Millî Eğitim Bakanlığını eylemsizlikten kurtarmak, Cumhuriyetin ilk yıllarında olduğu gibi Sosyal Hukuk Devleti ülküsünün yayılmasına, yurttaşların sosyal ve siyasal haklarının bilincine ulaşmasına öncülük yapacak bir duruma getirmek zorunluğu vardır. Kendi karanlık geçmişinin bütün günahlarını omuzlarında taşıyan Talim Terbiye Dairesinin artık lâğvedilmesi zamanı gelmiştir. Talim Terbiye Dairesinin lâğvedilerek meslek kuruluşlarıyla üniversite ve gençlik temsilcilerinin de yer alacağı bir EĞİTİM KONSEYİNİN Millî Eğitim Bakanlığı Merkez Örgütüne eklenmesi öyle sanıyoruz ki, eğitimde yapılacak köklü dönüşüm ve değişimlere başlangıç olacaktır.

## Feza Çagında

(Baştarafı sayfa 1'de)

Genel Müdürlükler gerekçelerinde liseden belgeli öğrencilerin, teknik öğretim okullarına alınmasının sakıncalı olduğunu açıklamışlar ve bu çalışmaların teknik öğretimi hahife aldığını belirtmişlerdir.

Diğer taraftan ketepe görüşlü bazı kişilerin konuyu kabul ettirmek için teşebbüse geçtikleri ve teknik öğretimde nabız yoklamasına giriştikleri öğrenilmiştir. Feza çağında teknik öğretim okullarını başarısız öğrencilerle doldurma çabalarını teknik öğretimcilerin tasvip etmiyeceği ve bu çalışmaların esefle karşılanacağı söylentiler arasındadır.

Öte yandan TÜTÖS yöneticileri, konunun 15 Şubat tarihli Merkez Yönetim Kurulu toplantısında görüşüleceğini söylemişlerdir.

## Eğitim mensupları

(Baştarafı Sayfa 1'de)

kezi Ankara'da olacak, tüm eğitim ve öğretim mensupları Kurumun üyesi olacaklardır. Kurumun üye maaşlarından kesilecek % 5 lerle her ay ortalama olarak yedi milyon liranın üstünde aidat toplıyacağı belirtilmektedir.

Ayrıca 15 lira aslî maaşla göreve başlıyan bir eğitim mensubu emekliye ayrıldığı zaman kurumdan 40 ilâ 50 bin lira arasında para almış olacaktır.

## Öğretmen Yürüşü

(Baştarafı Sayfa 1'de)

alan gösteri hakkını şöyle sınırlamıştır: "Devlet personeli hukukuna veya kamu görevlilerine ilişkin mevzuatın uygulanmasına dair isteklerini açıklamak veya desteklemek amacıyla açık yer toplantıları ve gösteri yürüyüşleri yapamazlar." Hukuk Büromuzun yaptığı incelemeye göre, üzerimizdeki malî, idarî ve siyasî baskıları protesto etmek ve ilgilileri uyarmak mümkün görülmektedir. Yukarıdaki maddenin sınırı dışında gösteriler yapılabilmektedir. Şâyet bir dâva açılacak olursa, maddenin Anayasaya aykırı olduğunu ileri sürmek fırsatını bulmuş olacağız.

Bu toplantıya, Başkente yakın yerlerden bütün üyelerin, otobüsle bir günde ulaşılabilecek yerlerden grupların en uzak yerlerden de uygun sayıda temsilcilerin katılmasını istiyoruz. Yakın yerlerden öğretmen eşlerinin getirilmesi de iyi olacaktır. Katılma giderlerinin öğretmenlerimiz ve bütün üyelerimiz arasında paylaşılmasını, yürüyüşe katılmayan arkadaşlarımızın giderlere katılmalarını uygun buluyoruz. Buna göre kaç kişiyle geleceğinizi önceden bildirmeniz faydalı olacaktır.

Gösteriyle ilgili görüş ve önerilerinizi bildirmenizi, haberi eğitmen, öğretmen, eğitimde görevli memur herkese duyurmanızı ve etkili bir gösteri olması için 20 Şubat 1963 Yürüyüşü'nü etraflıca hatırlayarak gerekli tedbirleri almanızı rica ediyoruz. Toplantıda konuşmalar yazılı olarak yapılacak ve kısa tutulacak. dövizler Ankara'da hazırlanacaktır. Bu konudaki öneriler dikkate alınacak ve değerlendirilecektir. Şube ve Derneklerimiz bayrak ile filâmalarını kendileri sağlayacaklardır.

Genel Merkezlerimiz şimdi bu yürüyüşün hazırlıkları içindedir. Bakanlık, Şubat karne tatilinin gününü değiştirirse sizlere telle bilgi verilecektir. Bundan böyle ivedi hallerde bu konuyla ilgili haberleşmeyi telle yapmanız, aynı zamanda çevre Dernek ve Şubelerle ilişki kurmanız uygun olur. Bütün sıkıntılarımızı dile getirecek ve mesleğimize yakışacak etkili ve olgun bir yürüyüş yapabilmemiz için hepinizden üstün gayretler bekler, saygılarımı sunarım."

## Görüşler

(Baştarafı Sayfa 1'de)

de denemeler yapılmalı ve bir program geliştirilmelidir. Şayet imkânsızlıklar düşünülürse, yalnız deneme mahiyetinde olmak üzere ANKARA MOTOR SANAT ENSTİTÜSÜ teçhiz edilerek bu "yaygın" eğitimi yapmak üzere görevlendirilmelidir. Burada geliştirilecek program ve eğitim sistemi bir süre sonra genişletilmek ve bu programlara göre öğretim yapacak Özel Okullar da açılmak suretiyle, ehliyet alacaklara eğitim yaptırılabilir. Bilgi ve beceri ile teçhiz edilmeyen şoförler her zaman ve her yerde kaza yaparak kullandığı aracı hasara uğratabilirler.

Б — Yayaların eğitilmesi :

Temel eğitimin yanısıra, vasıta kullanmayan yayalara trafik konusunda yeterince bilgi vermek gereklidir. Bunun için şunlar yapılabilir:

a) Yukarıda da söz konusu edildiği gibi, her dereceli okul programına trafikle ilgili konular ilâve edilmeli ve öğrencilere bu yolla trafik bilgisi verilerek genel kültür sahibi olmaları sağlanmalıdır.

b) Okul çağı dışında olanlara yayın (film, dia, afiş, kart), kurslar, konferanslar, broşürler vermek suretiyle trafik konusunda bilgi sahibi olmaları temin edilmelidir. Resmî ve özel sektörde çalışanlara, bilgi verilmesi için çalıştıkları kurumlar sorumlu tutulmalı, Bakanlıklar arası bir koordinasyon kurulmalıdır.

c) Ordu ile işbirliği yapılarak erlere trafik konusunda bilgi verilmelidir.

d) Sinema gibi yerlerde filmler başlamadan önce trafikle ilgili öğretici filmler gösterilmeli, bu faaliyet kurumlara da teşmil edilmelidir.

C — Kontrol yapanların eğitimi :

Bugünkü trafik kontrol sistemi daha ziyade şeklîdir. Bunun başlıca sebebi ise yeteri kadar kontrol vasıtasının olmayışı, bu konuda yeterli kontrol elemanlarının azlığıdır. Biz burada daha ziyade kontrol teşkilâtı ve elemanları üzerinde duracağız. Bilindiği gibi trafik kontrolunda çalışan elemanlar kısa süreli bir kurstan sonra bu işe başlamaktadırlar. Kurslarda verilen motor ve motorlu araçlarla ilgili bilgilerle, trafik konusundaki bilgiler hem süresi, hem de bilgi seviyesi bakımından, yeterli olmaktan uzaktır. Trafik kontrolu geniş çapta bir motorlu araç ve trafik eğitiminden geçmeyi zorunlu kılar. Bir vasıtanın muayyen zamanlarda, muayyen bir kontroldan geçmesi tam olarak düşünülemez. Yola çıkan her vasıtanın belirli kısımlarının belirli bir kontroldan geçmesi şarttır. Bu konuda şunlar yapılabilir :

a) İlk önce Ankara'da olmak üzere Millî Eğitim Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı müşterek bir trafik eğitim merkezi kurmalıdırlar. Trafik Polisi olacaklar, burada, tesbit edilecek programın gerektirdiği bir süre içinde, motorlu araçlar ve trafik konusunda eğitime tâbi tutulmalıdır. Program geliştirildikten sonra genişletilmelidir. Bu merkez, aynı zamanda dünyadaki trafik gelişmelerini izlemelidir.

b) Her trafik polisi, mesleğe girdikten sonra iki yılda bir, bu merkezde, kısa süreli kurslara tâbi tutularak, yeni bilgiler verilmeli, eski bilgileri geliştirilmelidir.

3 — ŞEHİR İÇİ VE DIŞI KARAYOLLARI :

Genellikle şehirlerin büyümesi, önceden hazırlanan plânlara göre olmadığından, şehir içi yolları kısa bir süre sonra, gelişen trafiğe cevap vermekten uzak kalmaktadır. Bu durum, gelecekte Anadolu şehir ve kasabalarında büyük bir problem olarak ortaya çıkacak niteliktedir. Büyük şehirlerde ise hızla genişleyen gecekondu semtleri trafik yönünden ayrı bir mesele olarak belirmiş durumdadır. Bunların yanısıra birçok şehirleri birbirlerine bağlıyan karayolları her geçen günde artan motorlu araç yüzünden gelecekte kesifleşecek, trafik akımına cevap vermekten uzak kalacak ve dar yollar üzerinde seyreden vasıtalar da kazalara sebep olacaktır.

4 — TRAFİK KONTROLLARININ YERSİZ VE ŞEKLÎ OLUŞU :

Bu konu daha önce açıklanmıştır.

5 — ŞOFÖR EHLİYETİ İLE İLGİLİ İMTİHANLARIN YETERSİZLİĞİ :

Ehliyet vermek için yapılan imtihanlar değiştirilmeli, daha verimli, kontrollu ve sistemli bir yola girilmelidir. Yurdumuzun hemen her ilinde ayrı imtihan usulleri uygulanmakta, bir bütünlük kurulamamaktadır. Bu konuda şunlar yapılabilir :

a) İmtihan, ehliyetin nevine göre belli standartlar dahilinde yapılmalıdır.

b) Motorla ilgili yapılan imtihan, klişeleşmiş, muayyen soruların dışına çıkmadığından verimsiz olmaktadır. Yukarıda söz konusu edilen eğitim merkezlerinin yanısıra modern imtihan alanları, sistemleri geliştirilmeli, imtihan usulü geniş bir bilgi alanını kapsamalı, profesyonel ve ağır vasıta ehliyeti alacak olanların motor imtihanları teorik ve pratik olarak yapılmalıdır.

c) Bugünkü imtihan heyetlerinin teşkil tarzı Millî Eğitim Bakanlığı ile teknik bir işbirliği yapılmak suretiyle değiştirilmelidir. Bu değişiklik, trafik teşkilâtını haksız yargılarından kurtaracaktır.

6 — TRAFİK İŞARETLERİNİN YETERSİZİĞİ :

Bugün karayollarında ve şehir trafiğinde kullanılan trafik işaretleri hem eksik, hem de yetersizdir. İşaretlerin daha modern bir tarzda geliştirilip müessir hale getirilmesi zorunludur.

7 — TRAFİK KANUNUNUN YETERSİZLİĞİ :

Bu konuda çalışmalar yapıldığını memnuniyetle öğrenmiş bulunuyoruz.

8 — ARAÇ KULLANANLARDA TEKNİK BİLGİ NOKSANLIĞI :

Bu husus, mevcut araç kullananların % 71'nin şoförlük ve teknik bilgiden yoksun oluşları ile ortaya çıkmaktadır.

Yukarıdan beri bahsettiğimiz meseleler, modern bir trafik eğitimini gerekli kılmaktadır. Çağımızda eğitimle yetiştirilmemiş elemanların artık yeri kalmamıştır. Şeklî ve yetersiz kurslarla yetinildiği sürece trafik problemini çözümlemek mümkün değildir.

9 — MOTORLU ARAÇ TAMİRCİLERİNİN TEKNİK HATALARI :

Bugünkü motorlu araç tamirciliği hâlâ çok ilkel usullerle yapılmaktadır. Ortada sorumsuz bir usta ve çıraklık müessesesi vardır. Bu tip teknik faaliyetler mutlaka kanunla kontrol altına alınmalıdır. Aksi takdirde her geçen günde bir tornavida, oniki anahtar alan herkes sokağa dökülecek, otomobil tamirciliği bugünkünden daha bozuk bir düzene doğru itilecektir.

SONUÇ :

Yurdumuzda trafik eğitim ve öğretimi, Millî Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğünün mensuplarınca yaygın eğitim şeklinde ele alınarak, hızla modern tarzda geliştirilmelidir.

TÜTÖS — AYLIK MESLEK GAZETESİ. Sahibi: TÜRKİYE TEKNİK ÖĞRETMENLER SENDİKASI adına Genel Bşk. M. Emin ZORKUN Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Gültekin KURDOĞLU Adres : TÜTÖS Gazetesi P. K. 199 — ANKARA — İdare yeri: Menekşe Sokak No. 6/3 Yenişehir - Ankara. Gönderilen yazılar basılsın basılmasın iade edilmez. Ticarî ilân ve reklâmlar pazarlığa tâbidir. Gazetenin adı anılmadan yazılar iktibas edilemez. Abone: Yıllık 6, altı aylık: 3 liradır. Dizgi ve tertip: TÖYKO matbaası — Ulus - ANKARA — Baskı: Yargıçoğlu Matbaası.